

CDA

Hierbij een aantal opmerkingen bij het stuk aanpassingen doelenboom en beleidsindicatoren (Stuk van gedeputeerde Strijk d.d. 7/4/2020). Je kunt dit stuk toezenden aan de belanghebbenden.

Op de eerste plaats willen wij nogmaals de gedeputeerde en het ambtelijk apparaat danken voor het werk dat is verricht. De inhoud staat nog niet geheel vast maar het proces beoogd de Staten uitdrukkelijk mee te nemen met de vernieuwing van de begroting. Een aspect daarvan is een heldere doelenboom (met per programma het programmadoel het beleidsdoel).

Mede naar aanleiding van een aanvaard amendement bij de begroting 2020 is uitdrukkelijk de opdracht neergelegd de Staten bij het ontwikkelen van de vernieuwing van dit soort instrumenten te betrekken. Betrokkenheid is niet meer dan logisch want de Staten gaan, gegeven het budgetrecht, over de begroting, de inhoud daarvan en de noodzakelijke toelichtingen.

Interessant is hoe zicht te houden op het budget in relatie tot vooral de “wat” vraag. En die “wat”vraag en wat we dan in een jaar gaan doen (en overigens het voorgenomen meerjarig kader) is onmisbaar voor een doelmatig beheer van de middelen van onze provincie.

Daarnaast zijn de volgende aspecten relevant:

- a. Een evenwichtige indeling van de begroting in programma's en informatie uit het coalitieakkoord.
- b. Een indeling die rekening houdt met dossiers die bijzondere aandacht vragen.
- c. Een indeling die aangeeft waarover de Staten gaan en waarover GS.
- d. Een indeling die het kader vormt voor de administratieve indeling van de begroting, die zodanig ingericht is dat de audittrail (het gegevensspoor) gewaarborgd is.
- e. Een erkenning dat er veel smaken zijn voor het formuleren van indicatoren maar met de dwingende eis dat de Staten uiteindelijk de voorgenomen indicatoren kunnen en moeten beoordelen.
- f. Een erkenning dat de mogelijkheid om te vergelijken met andere provincies heel waardevol kan zijn en soms meer inzicht oplevert dan wanneer alleen naar de begroting van onze provincie gekeken wordt.
- g. En last but not least, de dwingende eis dat de verantwoording (de rekening) een inrichting heeft die exact gelijk is aan de begroting. Dat betekent dat de indicatoren die bij de begroting zijn vastgesteld de realisatie een plaats moet vinden in de verantwoording (rekening)

Dat gezegd hebbende hebben wij de volgende opmerkingen (en we lopen het eerdergenoemde stuk pagina voor pagina af).

1. Interessant is dat bij het opstellen van het stuk gebruikt gemaakt is van informatie van andere overheden dat is prima en getuigd van het breder kijken dan de eigen organisatie.

2. We missen nog wel het aspect vergelijkbaarheid met andere provincies. Heel belangrijk in zijn algemeenheid maar ook voor dossiers zoals het provinciefonds c.a. Wij zouden hierover graag wat meer duidelijkheid verwachten.
3. We missen ook nog kwalitatieve noties als het gaat om het bepalen van indicatoren zoals eenvoud en begrijpelijkheid. Het gaat tenslotte om informatie die voor een lekenorganisatie als de Staten essentieel zijn. Te waarden valt het dat in september de beoogde indicatoren worden voorgelegd aan de respectievelijke Statencommissies en de discussie aldaar kan leiden tot aanpassingen en dergelijke.

Opmerkingen structuur doelenboom

Met de basisstructuur zijn wij het eens. Met de opgenomen termijn zouden wij de voorkeur geven aan een termijn van 4 jaar, uiteraard kan in de uitleg bij het doel aangegeven worden dat de termijn langer is dan deze 4 jaar maar dat wel de notie geldt dat de Staten niet over het graf regeren en dat het mogelijk is bij een nieuwe statenperiode dat de opvatting over programma- en beleidsdoel geheel veranderd kan zijn.

Met het opheffen van het sub programma OV en het aspect mobiliteit te verenigen tot een programma bereikbaarheid zijn we het niet eens. De verandering die ingezet is in de vorige Statenperiode is niet voor niks geweest en juist in deze statenperiode is specifieke focus op dit sub programma wenselijk. Met name de positie van het trambedrijf in de exploitatie en het feit dat in deze periode de concessies als voor het busvervoer (OV) vernieuwd gaan worden zijn van betekenis. Overigens is ook het verband tussen de genoemde onderwerpen gezien het materiele belang in relatie tot het totaal van de begroting relevant. Opgemerkt wordt dat in de vorige periode zelfs betoogd is het hele trambedrijf (voornamelijk bestaand uit assets en het beheer daarvan) in zijn geheel te separeren van het programma bereikbaarheid, een optie die wat ons betreft nog steeds bespreekbaar is.

Daarnaast is duidelijk dat onze provincie de enige is met een dergelijke taak in ons land en is het ter wille van de vergelijkbaarheid handig de exploitatie te verbijzonderen in de begroting.

Met het verbijzonderen van de energietransitie in een apart programma zijn wij het eens.

Aanpassing beleidsindicatoren

Het benoemen van de mogelijk aard van een beleidsindicator is naar onze mening een heel goed idee. Het geeft aan dat er meerdere mogelijkheden zijn de indicator inhoud te geven. Een zorgpunt hebben wij wel en dat is dat wij in de begroting kunnen lezen dat in veel gevallen de begrote uitkomst van de indicator ook in de drie jaar na het begrotingsjaar hetzelfde blijft. Een dergelijke mechanistische ontwikkeling lijkt ons vaak heel onwaarschijnlijk. Dat betekent dat bij het opstellen van de begroting nagedacht moet worden over het inschatten van de ontwikkeling in de jaren na het begrotingsjaar.

Verplichte set indicatoren: goed dat het overzicht er is, we gaan ervan uit dat al deze indicatoren in de begroting 2021 e.v. worden opgenomen. Overigens dat geldt uiteraard alleen voor de wettelijk verplichte indicatoren.

Met het procesvoorstel aanpassingen beleidsindicatoren zijn wij het eens, we willen nog wel een aantal aanvullingen melden die naar onze mening de beleidsrelevante van de begroting kunnen versterken:

Programma Ruimtelijke Ontwikkelingen

1. De expliciete koppeling landelijk/stedelijk gebied ontbreekt
2. De plek van de sociale agenda bij RO is onvoldoende weergegeven.

Programma Landelijk gebied

1. Het meerjarendoel 2.4.3 (VAB) is onjuist, dat moet zijn: "Terugdringing ongewenst gebruik VAB".

Programma Bodem, Water en Milieu

1. Beleidsdoel 3.4 (Bijdrage aan gezonde en veilige leefomgeving). Dit zou ook onder het programma RO kunnen worden ondergebracht.
2. Wat doet sport (3.4.1) bij dit programma?

Programma Economie

Onder 4.1 aangeven dat de ondersteuning bij de opvolging van familiebedrijven (behoud werkgelegenheid) is verbeterd.

Programma Energietransitie

Extra toevoegen onder 8.3 "De energietransitie wordt passend en met hoge nauwkeurigheid volgens de gestelde kaders in het landschap gerealiseerd.

Programma Cultuur en Erfgoed

Aan het beleidsdoel toevoegen "op een zodanige manier dat iedereen en **overall in de provincie** kan deelnemen aan dit programma en in het bijzonder aan te organiseren festivals.

Bedrijfsvoering (Overhead)

1. Bij het meerjarenbeleidsdoel een punt 9.1 toevoegen en dat is: het versterken van de administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle.

Dit zij de opmerkingen/aandachtspunten van de CDA-fractie bij het onderhavige onderwerp. Rest nog op te merken dat ondergetekende in staat is gesteld door de griffie om de informatiebijeenkomst van 14/4 alsnog op zijn PC thuis te beleven. Daarvoor dank.

Namens de CDA-fractie,

Willem Wijntjes

1) **Algemene opmerkingen**

- a) De VVD fractie waardeert de poging die GS doet om de Staten vroegtijdig te betrekken bij het proces van het formuleren van nieuwe beleidsdoelen.
- b) Over de gepresenteerde programma-, beleids- en meerjarendoelen zullen wij eerst een aantal algemene opmerkingen maken en algemene vragen stellen.
- c) De bestaande doelstellingen zijn naar ons oordeel onvoldoende concreet en scherp. We hebben hier bij de programmabegroting 2020-2023 een flink aantal technische vragen over gesteld. GS heeft bij beantwoording verwezen naar deze actualisatieslag. Onze verwachtingen waren hoog, maar bij bestudering van de nu gepresenteerde doelstellingen worden die helaas niet waargemaakt. In algemene zin valt op dat doelstellingen niet concreet, niet meetbaar, en niet te verantwoorden zijn. Een helder onderscheid tussen doelen, activiteiten, projecten ontbreekt. Het loopt allemaal door elkaar heen. Ook worden doelen gepresenteerd die door de provincie niet of nauwelijks te beïnvloeden zijn. Op sheet 12 van de presentatie zijn enkele algemene uitgangspunten geformuleerd. Die wat ons betreft nog niet volledig zijn. Wij missen in het rijtje de volgende criteria:
 - o Een doelstelling is gericht op effecten die voor inwoners en bedrijven van belang, zichtbaar en relevant zijn, m.a.w. de doelstellingen maken inzichtelijk wat de provincie voor haar inwoners en bedrijven aan toegevoegde waarde levert
 - o Een doelstelling is resultaatgericht, m.a.w. het beschrijft het te behalen resultaat
 - o Een doelstelling is actiegericht, m.a.w. het maakt duidelijk wat de bijdrage van de provincie aan de doelstelling is
 - o Een doelstelling is relevant, m.a.w. de provincie moet ook in overwegende mate kunnen sturen op doelstellingen
- d) Met deze criteria zouden er doelstellingen geformuleerd worden die PS de mogelijkheid geven betekenisvolle kaders mee te geven en daarop ook te kunnen controleren. Als dit gecombineerd wordt met de suggestie van D66 bij de informatiebijeenkomst om nog een goede omschrijving van de drie niveaus te maken, wordt het geheel robuuster en beter in te vullen.
- e) Ons voorstel is om alle nu geformuleerde doelstellingen langs die meetlat te leggen en doelstellingen die alleen maar een activiteit of een project beschrijven te herformuleren.

Gevraagd: een reactie van de andere fracties

- f) Over de beleidsindicatoren is nu nog weinig gezegd. Wij willen GS vragen om de Staten op korte termijn een memo of voorstel te doen toekomen met de algemene criteria waaraan de indicatoren moeten voldoen. Wij vragen hierbij in het bijzonder aandacht voor het onderscheid tussen zogenaamde *leading* indicatoren (direct meetbaar) en *lagging* indicatoren zijn die die het gevolg zijn van het uitvoeren en continu monitoren van de activiteiten die van invloed zijn op leading indicator. In normale mensentaal, je wilt dit voorjaar 3 kg afvallen (*leading* indicator) en daarvoor ga je 3x per week een uur sporten (*lagging* indicator). Door eerst met elkaar over de criteria te spreken, waarborgen we beter dat de indicatoren aansluiten op de sturingsbehoefte van de Staten. **Gevraagd: reactie van GS**

- g) Met betrekking tot het proces, fijn dat we betrokken worden. Het gaat wel om veel programma's, veel doelen. Deze moeten we er vanavond in 2 uur tijd doorheen jassen. Daarna zien we het vertaald worden in de kadernota en kunnen dan per commissie een discussie voeren. Als we dan echter nog wijzigingen willen voorstellen, moet dat per amendement. De huidige lijst van doelstellingen bevat ca. 30 tot 40 doelen die wat ons betreft onvoldoende kwaliteit hebben. Dat zouden al 40 amendementen van de VVD alleen zijn. Hoe voorkomen we dat we straks bij de (digitale?) bespreking van de kadernota een tsunami aan amendementen krijgen? Is het niet verstandiger de doelen per programma nog een keer voor het opstellen van de kadernota door GS in de commissies terug te laten komen of per programma een aantal Statenleden te vragen mee te denken met de formulering?
- Gevraagd: reactie van GS en de andere fracties.**

2) Verhouding tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten

- a) In het begeleidende memo en presentatie van 15 april jl. worden uitspraken gedaan over de verhouding tussen PS en GS. Deze uitspraken roepen bij ons enkele reacties en vragen op.
- b) In de presentatie werd gesteld (sheet 12 e.v.) onder verwijzing naar art. 6 lid 2 van de financiële verordening dat de bevoegdheid van PS beperkt zou zijn tot het vaststellen van de programmadoelen en beleidsdoelen. Bij lezing van art. 6 lid 2 lezen wij echter dat PS ook de effecten uitgedrukt in indicatoren vaststelt. **Kan GS dit nader toelichten?**

Art. 6 lid 2 financiële verordening: *Provinciale Staten stellen per programma of sub-programma, voor het betreffende begrotingsjaar de beoogde maatschappelijke effecten uitgedrukt in indicatoren vast.*

- c) Wij lezen op sheet 12 eveneens dat de Kaderstelling voor de meerjarendoelen bij GS zou liggen. Op sheet 13 lezen we vervolgens dat de doelstellingen vanuit het coalitieakkoord veelal op het niveau van de meerjarendoelen vertaald zijn. Dit zou dan dus betekenen dat PS niet bevoegd is kaders te stellen t.a.v. de uitvoering van het coalitieakkoord. Een akkoord dat ooit gesloten is tussen 5 Statenfracties. Dat vinden wij een vreemde en ongewenste depolitisering van het coalitieakkoord. **Onze vraag aan de coalitiefracties is: is het Coalitieakkoord van u? Of van Gedeputeerde Staten?**
- d) In de notitie is gesteld dat de programma- en beleidsdoelen van het overzicht overhead niet door PS worden vastgesteld. Dit klopt naar de letter van de verordening. Maar bij de beleidsdoelen van het overzicht staan wel een aantal doelen binnen het politieke domein liggen, b.v. versterken informatiebeveiliging en privacy, het tijdig afronden van de P&C cyclus, het verduurzamen van vastgoed, beleid ter ondersteuning van regionale en lokale media, communicatie over beleidsvoornemens en participatietrajecten. De VVD vindt dit politieke doelen waarvoor de doelstellingen door PS gesteld zouden moeten worden. Ofwel de doelen zouden in een programma ondergebracht moeten worden (b.v. bestuur en middelen) of ook deze doelen zouden ter vaststelling aan de Staten moeten worden voorgelegd. **Gevraagd: een reactie vanuit GS.**

3) Programma indeling

- a) Cf. de financiële verordening wordt de programma-indeling aan de Staten voorgelegd, bij de kadernota nemen we daar een besluit over. Over het voorstel dat nu op papier staat, hebben wij de volgende opmerkingen.

- b) Bewust is gekozen in de vorige statenperiode om mobiliteit in twee subprogramma's te splitsen. Naar aanleiding van de audit mobiliteit. De aanbevelingen zijn destijds unaniem overgenomen. De VVD heeft in de FAC van maart jl. gevraagd om de indeling in subprogramma's los te laten. Maar wel met de bedoeling dat er een apart begrotingsprogramma OV en een apart begrotingsprogramma bereikbaarheid zou komen. Het College stelt nu voor om er één megaprogramma van te maken. Gezien de omvang van de bedragen, ook in relatie tot de rest van de begroting, vinden wij dit ongewenst. De VVD wil dat er een apart programma OV inclusief OV-infrastructuur (trambanen, remises, materieel, haltes etc.) komt en een apart programma voor bereikbaarheid (fietspaden, wegen, etc.). **Gevraagd: reactie van andere fracties**
- c) Voor de benaming van de diverse programma's worden neutrale termen gebruikt, met uitzondering van het programma 'Vitale en duurzame economie'. Feitelijk wordt hier de (coalitie-)doelstelling al in de naam vertaald. Voor de herkenbaarheid t.o.v. andere programma's en voor de herkenbaarheid door de jaren heen pleiten wij voor de meer waardevrije term 'Economie'. **Gevraagd: reactie van andere fracties**
- d) Aan de programma's is een nieuw programma Energietransitie toegevoegd. Bij het programmaplan energietransitie is uitgebreid gediscussieerd over doelstelling en indicatoren. GS heeft toen toegezegd dat PS actief wordt betrokken in het bepalen van de indicatoren voor de Energie Transitie en het bijbehorend beleid. Wanneer en op welke wijze gaat deze toezegging gestand gedaan worden? En hoe verhoudt dit zich tot de indicatoren die nu in de begroting worden voorgesteld? **Gevraagd: een reactie vanuit GS.**
- e) Het onderwerp 'Sociale Agenda' is nieuw deze periode. GroenLinks e.a. hebben bij de begrotingsbehandeling per amendement (aanvaard) voorgesteld dit onder te brengen onder het programma bestuur en middelen. We zien het onderwerp Sociale Agenda nu niet terug komen bij het programma Bestuur en Middelen. **Gevraagd: een reactie vanuit GS**
- f) Voorgesteld wordt cf. BBV een overzicht overhead op te nemen in de begroting. Het BBV schrijft ook een overzicht Algemene Dekkingsmiddelen voor. Waarom wordt dit niet opgenomen?. **Gevraagd: een reactie vanuit GS**

4) Opmerkingen t.a.v. de voorgestelde programma-, beleids- en meerjarendoelen per programma

Nr.	Reactie VVD
1.1	Anders formuleren: 'worden afgewogen'. Op welke wijze kan dit doel worden behaald. Kan zijn: ruimte voor maatschappelijke ontwikkelingen voldoen aan de Utrechtse kwaliteiten. Is dan vervolgens voldoende duidelijk wat de Utrechtse kwaliteiten zijn? Ik zie die niet terug in de meerjarendoelen.
1.1.6	Vervallen; nutteloos meerjarendoel. Waar draagt dit dan aan bij? Betere besluitvorming, betere participatie, betere ruimtelijke inpassing van het plan?
1.1.2	Vervallen/anders formuleren: met de regionale opgave worden de RESsen bedoeld. De regionale opgaven zijn geformuleerd zonder randvoorwaarden of kwaliteitseisen. Door ze met dit meerjarendoel direct mogelijk te maken is toepassing van de 'Utrechtse kwaliteiten' niet meer mogelijk.
1.3.1	Opmerking: de woningbouwopgave wordt versneld; moet dit niet zijn de bouw van woningen wordt versneld? De zin die tussen haakjes in dit meerjarendoel staat komt wat vreemd over. Net alsof er kwalitatief slechte woningen worden opgeleverd? (bouwbesluit) die niet aansluiten bij de vraag? (ladder voor duurzame verstedelijking en provinciale verordening en regionale programmering).
1.3.2	Anders formuleren: graag zou de VVD zien dat het provinciaal woningmarktbeleid niet alleen de opgave ondersteunt maar ook daadwerkelijk leidt tot de bouw van meer

	woningen. Een opgave ondersteunen is geen doel dat nastrevenswaardig is.
2.4.2	Opmerking: kan wat ons betreft samengevoegd worden met 2.4.1, voegt niets toe en de provincie gaat niet over het voedsel dat inwoners eten.
3.4.2	Verwijderen: het “bevorderen inclusieve breedtesport met duurzame accommodaties” is geen doel van de provincie. Dit is een doel voor gemeenten en dus niet binnen de invloed van de provincie.
3.4.8	Voorstel: Formuleren en toezien op naleving van WTH kwaliteitscriteria t.b.v. uitvoeringsdiensten
4	Wijzigen: Maakindustrie moet toegevoegd worden aan het doel.
4.4.1	Voorstel: beter kan hier weg; de vraag is altijd in ontwikkeling – een goede aansluiting op de vraag (kwaliteit, kwantiteit) is altijd een doel
4.5.3	Herformuleren: onduidelijk is tussen wie de samenwerking moet plaatsvinden en waar het toe zou moeten leiden. Het is nu een activiteit op zichzelf.
4.5.4	Herformuleren: ‘inzetten op’ is een vage omschrijving en niet meetbaar. Wat gaat GS doen en waar moet dat toe leiden? Dat moet in de formulering duidelijker naar voren komen.
5	In het programmadoel ontbreekt de relatie met het goederenvervoer. Voorstel: Betaalbare, efficiënte en comfortabele mobiliteit om van A naar B te komen in een gezonde, verkeers- en vervoersveilige omgeving. Het programmadoel toespitsen op een apart programma OV inclusief OV-infrastructuur (trambanen, remises, materieel, haltes etc.) en een apart programma voor bereikbaarheid (fietspaden, wegen, etc.).
5.3	Voorstel: Op benoemde OV-knooppunten die essentieel zijn voor het functioneren van het mobiliteitsnetwerk, het ontwikkelen van multimodaal vervoer en voor de economische kerngebieden, is er een hogere kwaliteit en diversiteit van reisvoorzieningen.
5.8	Voorstel: toevoegen > die de individuele keuze voor de meest passende (combinatie van) modaliteitsvormen faciliteert
5.8.1 t/m 5.9.3	Voorstel: herformuleren, dit zijn geen doelen maar activiteiten.
6.1.2	Voorstel: toegankelijker maken van informatie ipv. Bibliotheken. Die laatste zijn het middel (voorziening) en geen doel op zich.
6.2.3	Opmerking: breed en divers is dubbelop.
6.3.2	Opmerking: is geen doel maar een verantwoordelijkheid/taak/activiteit
6.3.1	Vraag: wat wordt bedoeld met integralere meerwaarde en hoe meten we dat? Opmerking: meerjarendoel is vaag en onduidelijk (gaat het om gebiedsontwikkeling of om militair erfgoed, en waarom alleen militair erfgoed?) en niet meetbaar.
7.1	Opmerking: Deze doelstelling heeft als enige versterkende actie de versterking positie PS, het college maakt er zich makkelijk mee vanaf met uitvoering rijkstaken en voeren dagelijks bestuur. De VVD verwacht hier meer ambitie.
7.2.1	Voorstel: vermindering ondermijning door meer aandacht oa wet Bibob
7.3.2	Opmerking: het is niet de provincie alleen die bepaalt of de dialoog innovatiever moet
7.3.3	Voorstel: schrappen. Het organiseren van een bijeenkomst is geen doel op zich.

7.4	Opmerking: indicatoren zijn uitvoeringsmonitoring, throughput indicatoren dus, hier verwacht de VVD een output indicator
7.4.2	Schrappen: Uitvoeren beleid is een activiteit. Het komt bovendien wel erg vreemd over als GS in de begroting gaat opschrijven welk beleid uitgevoerd wordt. Wij gaan er vanuit dat al het vastgestelde beleid uitgevoerd wordt.
7.4.3	Voorstel: schrappen, de relatie met de EU is geen doel op zich.
7.4.4	Voorstel: concreter formuleren zodat er ook een indicator aangehangen kan worden. Bijvoorbeeld "Europese financiering werven voor provinciale projecten en initiatieven"
7.4.6	Voorstel: anders formuleren. De Staat van Utrecht is geen doel op zich maar een activiteit. Bijvoorbeeld: overheden en instellingen in staat stellen beter beleid te formuleren met actuele statistische informatie.
7.5.2	Voorstel: schrappen. Doel zou moeten zijn dat de provincie waarborgt dat inwoners en bedrijven op een betrouwbare overheid (gemeente / waterschap) kunnen rekenen die verstandig met belastinggeld omgaat.
9	Herformuleren: namen van ambtelijke afdelingen horen niet thuis in bestuurlijke documenten. Wat ontbreekt in deze formulering zijn twee aspecten, namelijk de rol als goede werkgever en het handelen binnen vastgestelde financiële en juridische kaders. Die vinden wij beiden van belang om in dit doel mee te nemen.
9.1.4	Opmerking: compliment voor deze formulering.
9.2.	Voorstel: vroegtijdige communicatie met inwoners en bestuurders over financiële stukkenstroom zodat inspraak tot zijn recht komt in het besluitvormingsproces
9.4.1	Herformuleren: uitvoeren van is een activiteit, geen doel. Waar draagt het aan bij? Wij denken aan rechtmatigheid en het handelen binnen vastgestelde kaders (zie ook 9.)

5) Vragen t.a.v. de voorgestelde programma-, beleids- en meerjarendoelen per programma

1.2.1	Vraag: ruimtelijke werkprocessen liggen voor het grootste gedeelte vast in wetgeving. Op welke wijze kan deze vindingrijk worden aangepakt? Ook zonder vindingrijkheid gaan wij er vanuit dat er professioneel gewerkt wordt binnen de werkprocessen van de provincie Utrecht.
1.2.3	Vraag: uitvoering van een project is geen doel op zich. Aan welk doel draagt het bij? Wat moet er dan gebeuren om dat doel te bereiken?
2.2.2	Vraag: waarom is "in stad en platteland" toegevoegd? Betekent dit dat dit doel dan niet voor alle gebieden geldt? Zo nee, wat voegt het dan toe?
2.3.1	Vraag: Wat is "vermaatschappelijking" van het natuurbeleid? Bedoelt u daarmee toegankelijker maken voor mensen voor bijv meer recreatie etc?
2	Vraag: waarom is 2.5. "Versterken leefbaarheid landelijk gebied" in z'n geheel geschrapt? Dat lijkt ons een goed en belangrijk doel.
3.3.2	Vraag: waarom is "verantwoord" toegevoegd en wat houdt dat in voor de energie-opwekking uit de ondergrond?
4.1.3	Vraag: wat is de toegevoegde/onderscheidende waarde van "algemene"?
4.2.2	Vraag: waarom wordt hier de grensoverschrijdende samenwerking niet genoemd? Door meer gebruik te maken van de ligging in de Rijndelta kunnen we effectiever omgaan met de schaarse middelen en verliezen we geen tijd, geld en energie aan ruïneuze concurrentie. Zie ook Motie 05.
4.3.1	Vraag: is het vestigingsklimaat beter doordat er meer bedrijven zijn? Of is het aantal bedrijven een indicator?
4.3.2	Vraag: hoe verhoudt deze gerichtheid (op een beleidsdoel van de overheid) zich tot de gerichtheid van de meeste ondernemers: winst maken?

4.3.3	Vraag: sneller dan?
4.4.3	Vraag: wat staat hier?
6.1.3	Vraag: voorziet de extra 5 miljoenen middelen in het bereik van 1,3 miljoen inwoners?
6.1.4	Vraag: wat wordt hier bedoeld? Hoe sluit het aan bij het bovenliggende beleidsdoel en programmadoel?
6.2.1	Vraag: staat hier dat we erfgoed gaan importeren? We gaan toch uit van behoud van het bestaande erfgoed?
7.3.1	Vraag: waarom alleen projecten en niet beleid, programma's?
8.3	Vraag: Hier staat dat er versneld wordt, tov waarvan? van nationaal beleid, van eigen eerder beleid?
8.3.1	Vraag: wat is een gestructureerde lobby en waar lobbyt die dan?
8.3.3	Vraag: wie financiert die financiële instrumenten.

PvdA

Er wordt geschoven met posten en een aantal posten samengevoegd. Kunnen we straks nog wel de begroting vergelijken met die van voorgaande jaren?

Kan er een transponeringstabel bijgevoegd worden?

En daaruit voortvloeiend: Hoe kunnen we controleren of de doelenboom voldoende uitvoering geeft aan het coalitieprogramma?

De PvdA-fractie zou graag zien dat het programma niet 'bereikbaarheid', maar 'mobiliteit' wordt genoemd. Bereikbaarheid gaat over dingen, mobiliteit gaat over mensen, en de provincie is er toch in de eerste plaats voor haar inwoners. Kan die terminologie aangepast worden?

Waarom is er niet voor gekozen om OV en overige mobiliteit uit elkaar te trekken? Zeker gezien de budgetten die er in dit ene programma omgaan zijn de programma's niet in evenwicht, ook niet qua span of control van het management en bestuur.

Wat betreft het beleidsdoel 5.1 'Meer OV-reizigers zijn tevreden. Het OV is efficiënt ingericht.' vinden wij dat de focus teveel ligt op het binnenhalen van zoveel mogelijk OV-reizigers en maximale efficiëntie. Wij vinden dat OV een nuts-voorziening is die erop moet toezien dat al onze inwoners, óók en juist de meest kwetsbare, zoals ouderen en mensen met een beperking, comfortabel gebruik kunnen maken van het OV. Dit kan conflicteren met een zo efficiënt mogelijke inrichting en de doelstelling zoveel mogelijk reizigers tevreden te stellen. Graag zouden we meer aandacht zien voor deze sociale functie van mobiliteit.

GroenLinks

Geachte college,

Vanuit GroenLinks allereerst: veel dank voor het delen van 'work in progress'. We waarderen het enorm dat we in een vroeg stadium kunnen meedenken over het proces om de doelenboom in lijn te brengen met de maatschappelijke opgave die voor ons ligt.

Om te zorgen dat de uiteindelijke voorgenomen begroting leidt tot het bereiken van de doelen die we beogen, is het belangrijk om de doelen daadwerkelijk concreet te maken én met elkaar te bepalen op welke manier we vaststellen dat we die doelen bereiken. Op dit moment ligt er volgens ons een mooi overzicht met een heldere indeling, en verschillende van de waarden die bij uw aantreden in het college akkoord zijn gepresenteerd zien we verwerkt.

Integraal in de doelenboom missen we echter nog een aantal elementen, die zien op brede welvaart, sociaal & inclusief en circulariteit. Deze onderwerpen beïnvloeden allen verschillende programma's en beleidsdoelen en dienen dan ook integraal te worden verwerkt in de doelenboom. In de opmerkingen per programma hebben wij een aantal voorstellen gedaan om dat te realiseren.

Programma 1: Ruimtelijke ontwikkeling

In het programmadoel van dit programma en in de beleidsdoelen missen we de concretisering wat met 'hoge kwaliteit' en een 'sterk klimaat' wordt beoogd. Ruimtelijke ontwikkeling moet leiden tot een gezonde leefomgeving en het moet op een duurzame wijze tot stand komen.

In beleidsdoel 1.2 missen we circulariteit, een element dat hier van grote waarde is om tot een duurzamere samenleving te komen en in gebiedsontwikkeling enorme impact ten goede heeft.

In beleidsdoel 1.3 zou het onze voorkeur hebben om, in plaats van alleen de woonruimte te benoemen, een gezonde leefomgeving als uitgangspunt te nemen. Passend wonen is meer dan een dak dat niet lekt en een voordeur, het is ook groen in de wijk bijvoorbeeld en recreatiemogelijkheden in de buurt. Ons voorstel zou zijn om 'Passend wonen' aan te passen naar 'Passende en gezonde leefomgeving'.

Programma 2: Landelijk gebied

Beleidsdoel 2.3 heeft als enig meerjarenbeleidsdoel de 'vermaatschappelijking van het natuurbeleid'.

Naar de mening van GroenLinks mag het 'versterken van de verbinding tussen natuur, milieu en economie' niet ten koste gaan van de natuur zelf, en hoort daarom graag hoe het college dit ziet. Kunt u dit toelichten?

Programma 3: Bodem, water en milieu

In het meerjarendoel 3.4.7 is de gebiedsontwikkeling nader gedefinieerd als 'duurzame gebiedsontwikkeling'. Zoals eerder al opgemerkt is circulariteit bij gebiedsontwikkeling van enorme betekenis voor een duurzamer beleid op dit vlak. Het zou goed zijn dit expliciet te maken.

Programma 4: Vitale en duurzame economie

Hoewel de titel van dit programma expliciet refereert aan een duurzame economie, mist dit in zowel het programmadoel als de beleidsdoelen. De meerjarendoelen zijn dan ook sterk gericht op economische groei op zichzelf, zonder dat duidelijk wordt hoe dit leidt tot een duurzame economie.

In beleidsdoel 4.2 staat dit extra krachtig verwoord, nu een sterk economisch profiel per definitie zichtbaar competitief is. Wij zien hier liever een duidelijk verband met een gezonde, sociale en inclusieve economie en zouden als tekstvoorstel willen doen:

'Het economisch profiel is sterk en draagt bij aan brede welvaart.'

Naar onze mening is 4.3.3 (de transitie naar een circulaire economie gaat sneller) geen meerjarendoel maar een beleidsdoel op zichzelf. Een circulaire economie is bittere noodzaak en moet algemeen en integraal terugkomen in de hele economie. Wij stellen voor van dit meerjarendoel een beleidsdoel te maken, zodat ook helder kan worden welke stappen ervoor nodig zijn (de meerjarendoelen). Op die manier kunnen we ook aan bedrijfstakken waarvoor de transitie ingewikkeld is, concrete ondersteuning formuleren.

Verder valt op dat vrijwel alle meerjarendoelen zijn geformuleerd als 'beter', 'hoger', 'sneller', 'meer'. In veel gevallen is helaas weinig concreet wát beter/hoger/sneller/meer moet zijn, en in relatie tot welke standaard. Hier wreekt het zich dat noch in algemene zin bij dit document, noch in het programmadoel concreet is gemaakt hoe die 'betere, grotere, snellere, drukkere' economie bijdraagt aan onze kernwaarden van brede welvaart, een gezonde leefomgeving en ruimte voor iedereen.

Hoe correspondeert dit programma met een gezonde leefomgeving en een duurzamere samenleving?

Programma 5: Bereikbaarheid

GroenLinks staat achter de samenvoeging van de twee onderdelen niet-OV en OV. Het is belangrijk om bereikbaarheid en mobiliteit te benaderen vanuit een integrale visie. De knip tussen de twee programma's creëert onnodige afstand tussen twee belangrijke beleidsvelden.

GroenLinks is kritisch over beleidsdoel 5.1. Meer tevreden reizigers in combinatie met efficiënt OV kan gemakkelijk leiden tot een verkeerd beeld. OV-reizigers die afhaken omdat het efficiëntere OV hen niet of onvoldoende bedient, kan het beeld onterecht positief maken, simpelweg omdat zij er geen gebruik meer van maken. Efficiëntie kan zo tegenwerken in het doel om te komen tot een duurzamer mobiliteitsbeleid.

Meer in algemene zin mist GroenLinks een uitwerking van duurzamere mobiliteit een van de elementen die daarin een rol speelt is de samenhang tussen wegmobiliteit (auto), fiets en OV. Het is van belang dat helder wordt hoe deze elementen zich tot elkaar verhouden, bijvoorbeeld met een multimodale verdragingsindicator.

Ten slotte, ook hier missen in de doelen ten aanzien van de infrastructuur elementen die deze duurzamer maken, zoals duurzaam onderhoud of circulariteit van de aanleg en onderhoud van de assets. Dit zijn elementen waarop de provincie expliciet zou moeten sturen, om de omslag te maken naar een duurzaam grondstoffengebruik. Ook gezondheid in relatie tot bereikbaarheid is niet uitgewerkt, terwijl een gezonde leefomgeving sterk wordt bepaald door de mobiliteit in onze leefomgeving.

Programma 6: Cultuur en Erfgoed

In de meerjarendoelen wordt cultuur expliciet benoemd als 'kunst en cultuur'. Dit is niet benoemd in het programmadoel. Ons voorstel zou zijn om dit toe te voegen: 'Bijdragen aan de toegankelijkheid van kunst en cultuur [...]', zodat er meer samenhang is.

Programma 7: Bestuur en middelen

Beleidsdoel 7.3 combineert het versterken van participatie en het vergroten van strategisch vermogen. Wat is de reden van de aanvulling 'strategisch vermogen'? Hoe moeten we dat begrijpen?

Logischer zou het lijken om het strategisch vermogen te vergroten bij het versterken van de regionale slagkracht (beleidsdoel 7.4).

In algemene zin missen we in het programmadoel het tot uitdrukking komen van een inclusief beleid. Ten aanzien van het beleidsdoel participatie en het daarbij geformuleerde meerjarendoel 'innoveren van de dialoog': is dit expliciet gericht op het betrekken van *alle* inwoners? Ook geeft dit meerjarendoel onvoldoende weer dat het nodig is dat de provincie zich inzet om te kijken of zij geen blinde vlekken heeft. Wordt gekeken naar samenwerkingspartners die we niet standaard betrekken? Transparantie en inclusiviteit eisen dat we ons steeds afvragen welke nieuwe partners we zouden kunnen betrekken, juist ook die partners die we nu over het hoofd zien.

Programma 8: Energietransitie

GroenLinks is zeer positief over het afzonderlijk opnemen van dit programma. Het is echter onduidelijk waarom dit programma 8 geworden is. Gezien de samenhang met programma 4 'Vitale en duurzame economie' zou het logischer zijn om het direct na dit programma te plaatsen.

De woorden 'haalbaar en betaalbaar' in het programmadoel zijn erg abstract. GroenLinks is van mening dat een inclusieve energietransitie betekent dat iedereen kan meedoen en profiteren, ook mensen met een kleine beurs. Het programmadoel maakt dat nu niet echt expliciet.

We lezen het tussen de regels door maar zien het uiteindelijk ook graag terug in de indicatoren. De hoeveelheid kleine initiatieven en bottom up coöperatieve initiatieven zouden hiervoor goede indicators zijn.

Programma 9: Overzicht overhead

Ook de provincie zelf moet een inclusieve organisatie zijn en blijven. Het zou goed zijn om de versterking van de HRM functie hier ook in te benutten en dit daar ook expliciet te benoemen (meerjarendoel 9.2.2.).

Partij voor de Dieren

PvdD vragen/opmerkingen bij voorstel doelenboom (1^e termijn)

1. Ruimtelijke ontwikkeling
 - o 1.3: De vraag in hoeverre we als provincie kunnen blijven faciliteren is een discussie die nog gevoerd wordt (bijvoorbeeld ihkv de omgevingsvisie). Wij zouden beter vinden: Passende woonruimte in de provincie Utrecht.
2. Landelijk gebied
 - o Waar is landschap gebleven?
 - o 2.1.1. Realiseren NNN. Blij met de verandering van 'Ontwikkelopgave' in 'Realiseren'. Dat klinkt concreter.

- o 2.2.2. Goed dat biodiversiteit in stad en platteland specifiek wordt benoemd. Dit vergroot het bewustzijn t.a.v. stedelijke biodiversiteit.
- o 2.3.1: Wat moeten we hieronder verstaan? Wij interpreteren dit als natuurbeleid meer op mensen afstemmen i.p.v. op natuur. Dat lijkt onze fractie geen goed idee. Wij willen niet dat dit afdoet aan erkenning van de intrinsieke waarde van natuur en een beleid betekent dat natuur wil monetariseren en afmeten aan economische rendabelheid.
- o 2.4.3: Moeten we dit ook lezen als beter benutten van?
- o 2.5: Net als bij ruimtelijk beleid, waar 'Zorgdragen aantrekkelijke steden en dorpen' is weggefallen, valt hier 'Leefbaarheid' weg. Waarom valt dit weg als beleidsdoel? Is leefbaarheid/aantrekkelijkheid geen 'gebundeld' beleidsdoel meer?

3. Bodem, water en milieu

- o Wat is de overweging geweest om bodemdaling op te nemen onder programma 3 en niet onder 2? Dit beleidsdoel gaat over waterkwaliteit en een in kwantitatieve zin andere opgave, namelijk de aanvoer van water voor andere doeleinden (agrarisch, natuur). Bodemdaling gaat meer over peilbeleid, grondwaterstanden en gebiedsfunctie.
- o We missen klimaat(mitigatie) in dit programma. We zien het alleen bij energietransitie, maar klimaatmitigatie is meer dan alleen de energietransitie.

4. Vitale en duurzame economie

- o In plaats van streven naar een duurzame economie lijkt met deze doelen weer ingezet te worden op ongebreidelde groei. Doelen zoals stimuleren van zakelijk toerisme en bezoekerseconomie kunnen haaks te staan op het streven naar een vitale duurzame economie. Zo heeft toerisme een grote impact op klimaat, natuur en milieu als ook de leefbaarheid in het algemeen. We missen zorg voor dat de Utrechtse economie binnen de grenzen van de planeet, of in dit geval de provincie blijft. In geen enkel beleidsdoel speelt de duurzame economie een rol, enkel en bijrol in de meerjarendoelen. Graag reflectie hierop van GS.
- o De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur adviseert in het rapport 'Naar een duurzame economie' om brede welvaart te benutten als leidend principe bij het uitwerken van een toekomstvisie. Onze fractie was ook blij met het benoemen van het streven naar brede welvaart in het coalitieakkoord. Waarom ontbreekt het in de doelenboom?

5. Bereikbaarheid

- o Hoe wordt gegarandeerd dat er door het samenvoegen niet minder geld naar OV gaat (liefst meer)?
- o Kunnen hier afspraken over worden gemaakt, bijvoorbeeld dat minimaal het huidige percentage van de financiën in dit programma blijvend gereserveerd zijn voor OV?

6. Cultuur en erfgoed

7. Bestuur en middelen

-

8. Energietransitie

- o 8.1 en 8.2: Gedeputeerde heeft aangegeven de visie te delen dat onze ambitie boven de 49% reductie in 2030 uitkomt (bijv 55% zoals we vaker horen ihkv Klimaatakkoord). Dat zien we nu niet terug. (Ook missen we een jaartal achter het doel 49%.)
- o 8.3: Dit suggereert dat we de energietransitie enkel realiseren als dat haalbaar en betaalbaar wordt geacht. Hier moet duidelijker terugkomen dat de transitie geen keuze is op basis van wat haalbaar wordt geacht, maar dat we het ondenkbare moeten doen omdat de gevolgen (ook financieel) groter zijn als we niet genoeg doen.

ChristenUnie

De ChristenUnie is het College dankbaar dat het – in navolging van de door ons bij de begroting ingediende motie – met een voorstel voor een doelenboom komt. In de volgorde der dingen is het goed dat het College eerst met doelen komt en pas later daaraan indicatoren koppelt. Immers, indicatoren slaat op doelen of activiteiten. Doelen moeten dus eerst helder zijn voordat daaraan indicatoren gekoppeld kunnen worden, ook al zijn veel van die indicatoren natuurlijk wel bekend. Uit deze handelswijze proeven wij dat het College daadwerkelijk bereid is met de Staten te overleggen. Die bestuursstijl waarderen wij zeer.

Vanzelfsprekend maakt de ChristenUnie graag gebruik van deze mogelijkheid tot overleg. Wij betreuren de gevoelde noodzaak van een digitale vergadering, maar gegeven de omstandigheden is het even niet anders. Liever hadden wij elkaar natuurlijk in levenden lijve in de ogen gekeken over dit belangrijke onderwerp.

Het stellen van doelen bepaalt waarop we ons richten. De activiteiten die daarbij horen en de indicatoren die aan doelen en activiteiten gekoppeld worden kleuren de gestelde doelen vervolgens in. Indicatoren bepalen in hoge mate de discussie bij de verantwoording en sturen daardoor het handelen van bestuurders, de ambtelijke organisatie en betrokken derden. De ChristenUnie hecht er daarom aan een zeer duidelijk onderscheid tussen doel, activiteit en indicator te maken. Soms leidt dat wellicht tot een bijna semantische discussie, maar die discussie maakt in onze ogen erg duidelijk wie waarom waarvan is. Dat onderscheid kan de basis zijn om de vlag uit te kunnen hangen als alles gaat zoals we hopen en verwachten, maar kan ook de basis zijn voor een goed en acceptabel verhaal in het geval zaken anders lopen dan we nu denken. Zeker in het huidige economisch onzekere tijdsgewricht is het goed om na te streven doelen helder te onderscheiden van eventueel bij te stellen handelen en/of indicatoren.

In dat licht maakt de ChristenUnie de navolgende opmerkingen. In veel gevallen hebben wij daarbij ook één of meerdere vragen.

- 1 We beginnen met een beetje een vreemde eend in de bijt omdat het nu om de doelenboom en niet per se de indicatoren gaat. Naar het oordeel van de ChristenUnie zijn niet alle verplichte indicatoren uit het BBV even accuraat. Ze zijn echter verplicht, dus we gaan er zonder meer vanuit dat deze indicatoren op de juiste plek in de begroting en

later de verantwoording komen. De ChristenUnie hecht eraan dat zowel in de begroting als de verantwoording wordt vermeld dat het om een verplichte BBV-indicator gaat.

VRAAG: Is het College daartoe bereid?

- 2 De ChristenUnie is niet heel gelukkig met het feit dat de programma-indeling in deze collegeperiode blijft zoals die was. Echter, wij begrijpen dat de druk op de financiële kolom binnen de organisatie momenteel (te) groot is. De ChristenUnie hecht (nog) meer waarde aan het opleveren van de verantwoordingen 2018 en 2019 alsmede het op orde brengen van de financiële kolom in de organisatie. Wij accepteren daarom – zoals wij eerder ook in de commissie stelden – de grosso modo voortzetting van de bestaande programma-indeling.
- 3 Sommige onderwerpen uit het coalitieakkoord zijn programma overstijgend. Als voorbeeld noemen wij 'Brede welvaart'. Onderwerpen uit het brede welvaartsbegrip als bijvoorbeeld BRP, woonkwaliteit, gezondheid en milieu komen in hele verschillende programma's terug. Wij denken in dit kader ook aan de inleidende paragrafen van de hoofdstukken van het coalitieakkoord. Wij zouden daarom graag een apart overzicht hebben die deze programmaoverstijgende thema's omvat.

VRAAG A: Is het College het met de ChristenUnie eens dat een dergelijk overzicht integrale sturing in een programmatisch opgezette organisatie vereenvoudigt?

VRAAG B: Is het College bereid om dit soort overstijgende onderwerpen uit het coalitieakkoord in de begroting en de verantwoording in een aparte overzichtsbijlage met verwijzing naar het betreffende programma (beleidsdoel of meerjarendoel) te duiden? Indien niet; ziet het College een andere wijze voor verheldering in deze?

- 4 In de huidige doelenopzet mist de ChristenUnie op een aantal plekken nog onderwerpen. Vaak, maar niet altijd, gaat het dan om de meer integrale thema's die wij – op verschillende aspecten – in meerdere programma's zouden verwachten.

Enkele voorbeelden:

- gezonde leefomgeving zien wij niet terug onder ruimtelijke ontwikkeling
- sociale agenda – wij vinden hiervoor geen specifieke punten terug

VRAAG: Is het College bereid om hier nog eens nader aandacht aan te geven?

- 5 De ChristenUnie was het eens met het splitsen van het programma Economie in een subprogramma Economie en een subprogramma Energietransitie zoals die in de vigerende begroting is doorgevoerd en steunt nu ook dat dat beide tot programma worden verheven. Dat onderstreept de relevantie die beide programma's, los van elkaar, hebben.
- 6 In de voorgestelde nummering stelt de ChristenUnie voor 'Bestuur en middelen' na de inhoudelijk maatschappelijke programma's te plaatsen. Door Energietransitie nu na 'bestuur en middelen' te plaatsen zou de indruk gewekt kunnen worden dat dit programma minder relevant is. Bestuur en middelen wordt door de ChristenUnie, zelfs als het om participatie gaat, toch wat meer als interngericht en procedureel gezien. Wij voorzien dat de energietransitie een onderwerp van lange adem zal zijn en daarom dat

dit onderwerp de komende decennia relevant blijft in onze begroting. Dat verdient een plek in de begroting bij de andere inhoudelijke programma's.

Wij stellen voor de nummering tussen Bestuur en middelen enerzijds en Energietransitie anderzijds om te draaien.

VRAAG: Is het College bereid dit – of soortgelijk – te doen?

- 7 De ChristenUnie leest geen goede argumenten voor het samenvoegen van de programma's 'Bereikbaarheid (exclusief OV) en Bereikbaarheid Openbaar Vervoer. Gezien de financiële omvang van beide onderdelen en bovendien de toch wel andere aard van vervoer, zouden wij graag zien dat dit twee programma's blijven.

VRAAG: Kan het College de voor- en tegenargumenten te schetsen van het samenvoegen van de beide bereikbaarheidsubprogramma's tot één programma Bereikbaarheid?

- 8 In de basis vindt de ChristenUnie de nieuwe structuur goed. De ChristenUnie wil nog wel duidelijker het verschil tussen een beleidsdoel/meerjarendoel, een activiteit en een indicator naar voren laten komen.

In onze visie draagt een meerjarendoel bij aan het bereiken van een beleidsdoel, een activiteit aan het bereiken van een beleidsdoel dan wel meerjarendoel en meet een indicator in hoeverre een activiteit is uitgevoerd of een beleidsdoel/meerjarendoel is behaald. Naar ons oordeel is tabel 2.1 een meer uitgewerkte versie van deze visie. Echter, in de doelenboom komt het een enkele keer voor dat een beleidsdoel, en vaker dat een meerjarendoel meer het karakter heeft van activiteit of een indicator. Ook komt het voor dat met name meerjarendoelen een mengeling van doel, activiteit en/of indicator zijn.

VRAAG A: Is het College het met de ChristenUnie eens dat door nog een slag scherper te omschrijven beter gestuurd en bijgestuurd kan worden op doelen en activiteiten?

VRAAG B: Is het College het bovendien met de ChristenUnie eens dat een scherpere formulering van doelen en meerjarendoelen enerzijds en activiteiten en indicatoren anderzijds bijdraagt aan een zuiverder rolverdeling tussen Provinciale Staten enerzijds en Gedeputeerde Staten anderzijds?

Nr	Onze classificatie van de aangeboden omschrijving	Voorstel of commentaar
1.1	activiteit	De benodigde ruimtereserveringen voor maatschappelijke ontwikkelingen <i>passen bij</i> de Utrechtse kwaliteiten.
1.2.2	activiteit	het doel van zoeken is vinden...
1.2.3	indicator	wat is het doel van die projecten?
1.3.1	activiteit	intervenieren is een activiteit, het hebben van een opgave is leuk, maar het echte doel is meer huizen bouwen
1.3.3	doel en activiteit	doel is wijken vitaliseren; het is goed in de toelichting te beschrijven hoe dat gedaan wordt, maar integrale aanpak van sociale en fysieke wijkvernieuwing is geen doel op zich maar een uitvoeringsmethodiek.
2.2	Activiteit	doel is: verbeteren kwaliteit (nader te duiden) van natuur, beschermen, (opnieuw hetzelfde woord 'verbeteren', maar dan

		in andere betekenis) verbeteren en bewaken zijn de activiteiten die daarbij horen
2.2.1	activiteit	beheer is een activiteit; tot welk doel leidt die?
3.1t/m4	activiteit	Waarborgen, zorgdragen, zorgen en bijdragen zijn (abstract omschreven) activiteiten, geen doelen. Het gaat eenvoudigweg om '(goede) waterveiligheid en klimaatadaptatie', 'goede zoetwatervoorziening...', etc.
	<i>en zo verder...</i>	

VRAAG A: Is het College het met de ChristenUnie eens dat door nog een slag scherper te formuleren beter gestuurd en bijgestuurd kan worden op doelen en activiteiten?

VRAAG B: Is het College het met de ChristenUnie eens dat een scherper onderscheid tussen doelen en activiteiten het eenvoudiger maakt onderscheid te maken tussen beleidsdoelindicatoren en uitvoeringsindicatoren?

VRAAG C: Is het College het bovendien met de ChristenUnie eens dat een scherpere formulering van doelen en meerjarendoelen enerzijds en activiteiten anderzijds bijdraagt aan een zuiverder rolverdeling tussen Provinciale Staten enerzijds en Gedeputeerde Staten anderzijds?

- 9 Ook qua inhoudelijke formulering ziet de ChristenUnie mogelijkheden tot verdere verbetering. Onderstaand geven wij een aantal voorbeelden:

nr	Voorstel College	door ons voorgestelde wijziging
2.4.3	Terugdringen VAB	Terugdringen leegstand, verval en misbruik...
3.2.3	bodemdaling	Afremmen van bodemdaling zou voor ons een apart beleidsdoel zijn. Overigens zou bodemdaling, als dat wel een meerjarendoel blijft, volgens ons onder 3.3 horen en niet onder 3.2.
4.2.2	Het (inter)nationaal vestigingsklimaat is beter	Dit zou in onze ogen een beleidsdoel moeten zijn, te meer daar onder vestigingsklimaat ook veel onderwerpen horen (wonen, leefomgeving, cultuur, onderwijs) die beleidsmatig niet primair economisch van aard zijn. 4.2 'Het economisch profiel is sterk en zichtbaar competitief' zou hieronder een meerjarendoel kunnen zijn.
5	-	wij missen 'vermindere van woon-werkverkeer'.
	<i>en zo verder...</i>	

VRAAG: Ziet het College met ons mogelijkheden deze – en andere – omschrijvingen nog te verbeteren en hoe zou dat procesmatig, voor zover het de interactie tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten betreft, dan vorm krijgen?

Alles overziend denkt de ChristenUnie dat er een goed aanzet is gegeven, waarop nog wel een slag geslagen moet worden. In combinatie met de onzekerheden die het coronavirus ons heeft gebracht, zouden wij ons kunnen voorstellen – ik formuleer het voorzichtig – dat de discussie over de

doelenboom, de activiteiten en de indicatoren de vorm wordt waarin de kadernota wordt besproken. Als we nu een complete kadernota bespreken, is immers een deel van de zaken daarin in september achterhaald.

D66

D66 hecht grote waarde aan de doelenboom. De doelenboom is de essentiële samenvatting van het beleid van de provincie. Het biedt ons als PS de kans om met elkaar van gedachten te wisselen over doelen, prioritering daarbinnen, gekozen richtingen om de beleidsdoelen te verbijzonderen naar meerjarendoelen. Het biedt GS in hoofdlijnen de richting die ze uitvoert en waarover ze verantwoording aflegt en het biedt een helder kader om samen met de ambtelijke organisatie op te sturen.

Met de ingezette lijn 'geld volgt plan' in plaats van 'plan volgt geld' zal de doelenboom alleen maar aan relevantie toenemen.

D66 is blij met deze eerste aanzet en zou daar graag dieper op in willen om met elkaar tot scherpere te komen.

Om dat te doen is het noodzakelijk om met elkaar de definities van de taxonomie scherp te krijgen.

Daarom willen we GS het volgende vragen voorafgaand aan de bespreking van aanstaande woensdag:

1. Kunt u per onderdeel van de doelenboom een heldere definitie verstrekken. (programma, programmadoel, beleidsdoel, meerjarendoel, activiteit, beoogd resultaat, indicator).
2. Kunt u een omschrijving maken waaraan de tekst van deze onderdelen zou moeten voldoen? Wat is de 'syntax' van een onderdeel van de doelenboom? (Denk aan SMART of 6W (wie wat waar waarom wanneer hoe)). Een duidelijke opbouw is van belang voor consistentie in de doelenboom, maar ook voor duidelijkheid als we bijv een meerjarendoel tot beleidsdoelen maken of andersom.

Met die definities willen we graag dieper over de doelenboom in gesprek met de andere partijen en GS.

3. Kan GS ons de komende tijd nauw betrekken bij de verdere uitwerking van de doelenboom, bijvoorbeeld door vanuit de commissies de doelenboom per programma te bespreken?

In die sessies kunnen we dan ook meer aandacht besteden aan de verdere verbijzondering. Sommige doelen komen nog abstract of vrijblijvend over.

Tot slot nog een laatste technische vraag:

4. Kunt u in de doelenboom zichtbaar onderscheid maken tussen wettelijke en niet wettelijke taken?

D66 hoopt dat bovenstaande vragen verdere verduidelijking kunnen brengen en kijkt uit naar de verdere uitwerking.

SGP

Doelenboom algemeen

In het algemeen is de doelenboom onvoldoende concreet. Bijvoorbeeld: programma 3, 3.4.8 Opdrachtgeven VTH aan uitvoeringsdiensten. Het kan toch niet dat het meerjarendoel is om opdracht te geven? Tweede voorbeeld: 4.5.4 Inzetten op bestemmingsmanagement. Vreemd om dit een doel te laten zijn. Het kan overigens goed zijn dat inzet op bestemmingsmanagement noodzakelijk is om een meerjarendoel te realiseren. Zo vindt er een verweving plaats tussen concrete acties en meerjarendoelen in de doelenboom.

Het programma bereikbaarheid is erg algemeen. Er is al eens aangeraden (audit mobiliteitsprogramma) dit te splitsen tussen OV en overige taken. OV zou dan binnen de organisatie een meer zelfstandige rol krijgen zodat het OV-bedrijf efficiënt kan functioneren. Wij pleiten er daarom voor twee programma's in stand te houden en deze slag te maken conform de aanbevelingen in het auditrapport.

Beleidsdoelen op zich:

Beleidsdoel 3.4: 'bijdragen aan gezonde en veilige leefomgeving' is een erg neutrale formulering. Wil de provincie geen ambitie tonen? Bijvoorbeeld beleidsdoel 2.4 spreekt over bevorderen duurzame landbouw. Zou hier ook passend zijn.

Programma 4: Ik mis hierin een inzet op de maakindustrie. De coronacrisis leert duidelijk dat we een eigen maakindustrie moeten houden. Daarom zou een toevoeging van een beleidsdoel rond de maakindustrie meerwaarde bieden om hier programmatisch inzet op te plegen.

Programma 5: De beleidsdoelen zijn niet helder geformuleerd. Teksten zijn te lang en onvoldoende smart geformuleerd. Onderliggende meerjarendoelen zijn in sommige gevallen wederom geen doelen maar acties.